

PHÂN TÍCH BÀI THƠ “CẢM NGHĨ TRONG ĐÊM THANH TĨNH” CỦA LÍ BẠCH

1. Dàn ý phân tích Cảm nghĩ trong đêm thanh tĩnh

a. Mở bài:

- Giới thiệu về tác giả Lí Bạch và bài thơ Cảm nghĩ trong đêm thanh tĩnh.
- Ví dụ: Lí Bạch là một nhà thơ nổi tiếng với nhiều tác phẩm vô cùng đặc sắc. những tác phẩm của ông đều mang một vẻ đẹp thanh khiết và thanh tao. Một trong những tác phẩm đặc sắc của ông thể hiện tình yêu quê hương của một người con xa quê là bài thơ Cảm nghĩ trong đêm thanh tĩnh.

b. Thân bài:

- Hai câu thơ đầu (Sàng tiền minh nguyệt quang/ Nghi thị địa thượng sương): Một đêm trăng đẹp và thanh tĩnh những nhà thơ trần trọc không ngủ được:
  - + Trăng sáng đến nỗi như sương, trăng sáng tràn ngập cả một không gian.
  - + Cảnh đêm trăng mang một vẻ đẹp dịu êm, thơ mộng và xinh đẹp.
  - + Tâm trạng nhớ quê của nhà thơ.
- Hai câu thơ cuối (Cử đầu vọng minh nguyệt/ Đê đầu tư cố hương): Qua hai câu thơ ta thấy được tâm hồn nhà thơ hòa quyện với thiên nhiên với ánh trăng xinh đẹp:
  - + Nhưng nhà thơ cũng thể hiện sự nhớ quê da diết.
  - + Quê hương luôn ở trong lòng, tâm trí của tác giả.

c. Kết bài:

- Nêu ý kiến của em về bài thơ Cảm nghĩ trong đêm thanh tĩnh.
- Ví dụ: Bài thơ Cảm nghĩ trong đêm thanh tĩnh cho chúng ta thấy được cảnh đẹp huyền diệu, thơ mộng và rực rỡ của đêm trăng. Đồng thời bài thơ còn thể hiện tâm trạng nhớ quê da diết của tác giả khi sống xa quê.

2. Phân tích bài thơ Cảm nghĩ trong đêm thanh tĩnh – Bài văn số 1

Có người nói thơ Lý Bạch tràn ngập ánh trăng, hình ảnh trong thơ Lý Bạch hết sức đa dạng, ý nghĩa vô cùng phong phú. Chủ đề của bài thơ rất quen thuộc “Vọng nguyệt hoài hương” cách thể hiện rất giản dị mà độc đáo. Lý Bạch là một nhà thơ nổi tiếng của thơ ca lãng mạn cổ điển trung hoa. Thơ của ông mang một vẻ đẹp kì lạ khó quên, ông thường viết nhiều về ánh trăng, coi trăng là biểu tượng của quê hương mà ông suốt đời yêu mến. Bởi thuở nhỏ ông thường lên đỉnh núi Nga My ở quê nhà để ngắm trăng vì thế mà cứ mỗi lần trăng lên ông lại dâng trong mình nỗi nhớ quê nhà.

Cảm nghĩ trong đêm thanh tĩnh là một bài thơ độc đáo trong sự nghiệp sáng tác thơ ca của Lý Bạch. Nó không có những nét bay bổng, phóng khoáng hay hình ảnh khoa trương, phóng đại quen thuộc trong thơ của một bậc trich tiên. Nó chinh phục người đọc ở sự hàm súc, cô đọng nhưng lại có sức lay động lớn. Mở đầu bài thơ, Lý Bạch lấy hình ảnh ánh trăng để gợi nhớ về quê hương cố xứ:

Sàng tiền minh nguyệt quang,
Nghi thị địa thượng sương

Hai câu thơ đầu, chúng ta thấy được mối quan hệ giữa tĩnh và động. Cảnh thật tĩnh lặng như tờ. Tất cả các hoạt động của con người đã chìm xuống, chỉ còn vũ trụ vận động. Ánh trăng đến vào lúc con người đang mơ màng. Mơ màng nên nhìn ánh trăng bàng bạc, mỏng mảnh như những sợi tơ lan toả trên mặt đất lại ngỡ là sương phủ. Cái tĩnh lặng của cảnh, cái tĩnh tại của tư thế con người là cái bên ngoài ẩn chứa những xao động bên trong tâm hồn. Và quê hương hiện về trong những phút lắng sâu, yên ả nhất của tâm hồn nhà thơ.

Cử đầu vọng minh nguyệt

Đề đầu tư cố hương

Sau khoảnh khắc ngỡ ngàng trước ánh trăng trong không gian, nhà thơ ngẩng mặt lên và nhìn ánh trăng sáng, ánh trăng là biểu tượng cho sự đoàn viên. Trong hoàn cảnh đêm khuya lại có một mình nơi đất khách quê người, tác giả không khỏi nhớ về nơi quê nhà, cố hương của mình. Đó chính là tức cảnh sinh tình, hai câu thơ như đối lập nhau nhưng sự đối lập đó chính là nét đặc biệt về nghệ thuật và nội dung: ngẩng - cúi, nhìn - nhớ, trăng sáng - cố hương. Khi ngẩng đầu nhà thơ chợt bất gặp với những điều gần gũi, thân thuộc đó chính là ánh trăng, sự đoàn viên, rồi sau đó vì những hoài niệm về quê cũ, mảnh đất cũ và những con người cũ đã bao năm không gặp lại, nhà thơ cúi đầu thể hiện nỗi xót xa khó lòng bày tỏ. Bài thơ được làm theo lối thơ cổ, không ràng buộc niêm luật chặt chẽ nhưng vẫn có kết cấu phổ biến của bài thơ Đường: hai câu đầu tả cảnh, hai câu cuối sinh tình.

Với ngôn ngữ bình dị, gần gũi, mộc mạc và giàu chất biểu cảm, bài thơ “Cảm nghĩ trong đêm thanh tĩnh” của tác giả Lý Bạch không chỉ vẽ nên một bức tranh thiên nhiên tuyệt đẹp mà còn thể hiện được nỗi lòng và tình yêu quê hương tha thiết của một người con xa xứ.

Cảm nghĩ trong đêm thanh tĩnh là bài thơ nói về nỗi nhớ quê hương da diết khi nhà thơ Lý Bạch đang ở quê người. Để cảm nhận được cái hay, cái đẹp của bài thơ cũng như hiểu được nỗi lòng của tác giả, các em có thể tham khảo bài văn cảm nhận về bài thơ Cảm nghĩ trong đêm thanh tĩnh.

3. Cảm nhận tác phẩm Cảm nghĩ trong đêm thanh tĩnh – Bài văn số 2

Lý Bạch không chỉ được biết đến với tâm hồn phóng khoáng, lãng mạn mà ông còn được biết đến với tâm hồn nhạy cảm, giàu lòng yêu quê hương đất nước. Bài thơ Cảm nghĩ trong đêm thanh tĩnh đã thể hiện tình cảm sâu nặng của nhà thơ đối với quê hương của mình.

Hai câu thơ đầu miêu tả khung cảnh thiên nhiên đẹp đẽ, huyền ảo:

Sàng tiền minh nguyệt quang

Nghi thị địa thượng sương

Thời gian đã về khuya, cả không gian tĩnh lặng, tràn ngập ánh trăng, ánh sáng của trăng len lỏi vào cả căn phòng đặc biệt là nơi tác giả nằm ngủ. Hai chữ “minh” và “quang” đều nói về ánh sáng, bổ sung cho nhau làm cho sáng càng thêm sáng. Không gian yên ắng, tĩnh lặng, cái yên lặng không chỉ được thể hiện ở nhan đề bài thơ “tĩnh” mà còn được gọi lên từ không gian chỉ có màu sắc - tràn ngập ánh trăng, không hề xuất hiện âm thanh - sự tĩnh lặng tuyệt đối.

Trong không gian tĩnh lặng, vừa hư vừa thực đã khiến tác giả liên tưởng: “ngỡ mặt đất phủ sương”. Ánh trăng sáng dường như mang màu trắng nhẹ, không gian trở nên huyền ảo, ánh trăng mà cứ ngỡ sương phủ. Từ nhận biết bằng thị giác (nhìn ánh trăng) đến sự cảm nhận bằng xúc giác (sương thu). Hai chữ “nghi thị” (ngỡ là) cho thấy khung cảnh đã được cảm nhận qua cảm xúc chủ quan của tác giả.

Vàng trăng trở nên như cõi thiên thai. Sương khói của ánh trăng làm cho câu thơ ngập trong không khí mơ màng, hư hư thực thực. Cả trăng và thi nhân đã giao hoà, giao cảm quyện làm một. Phải thật tĩnh lặng mới nghe được tiếng trò chuyện thầm thì của trăng và thi nhân. Một sự quan hệ qua lại như đèn đáp ân huệ mà thiên nhiên ban tặng cho thi nhân cũng như lòng ngưỡng mộ của thi nhân với trăng. Rất tự nhiên, nhẹ nhàng thi nhân hướng về nàng tiên trong đêm sâu.

Cử đầu vọng minh nguyệt

Đề đầu tư cố hương

Tư thế nhìn trăng là một tư thế rất tự nhiên của thi nhân, trong giây phút ấy tác giả gửi trọn hồn mình cho trăng phút chốc tâm tư bỗng trĩu nặng rồi dồn nén vội quên đi cả vũ trụ đất trời đang mời gọi. Đề đầu nhớ về quê cũ yêu thương. Đêm nay trăng sáng nơi quê người, trong quán trọ trên bước đường lữ thứ, tâm hồn nhà thơ sau không khắc khoải bồn chồn. Ánh trăng đêm nay hay chính ánh trăng ngày nào trên núi Nga Mi hiện về. Bỗng chốc lòng tác giả nặng xuống với: quá khứ, hiện tại, tương lai đang trở dậy trong lòng.

Như vậy có thể thấy toàn bộ bài thơ cảnh và tình luôn song hành với nhau gắn bó với nhau. Đối với Lý Bạch thiên nhiên luôn là người bạn đồng hành vừa có thể cùng ông vui chơi nhưng cũng có khi nó lại người bạn tri kỉ để ông giải bày tâm sự của mình. Tâm hồn ông luôn tha thiết với thiên nhiên và chính tấm lòng ấy đã gọi cho ông những cái nhìn khá độc đáo về thiên nhiên.

Có thể nói thơ Lý Bạch đều thể hiện một tình yêu quê hương, đất nước chân thành. Trong đó bài thơ Cảm nghĩ trong đêm thanh tĩnh có thể được coi là một bài thơ viết về tình yêu quê hương hay nhất, tác giả rất tinh tế lấy ngoại cảnh thiên nhiên để biểu hiện nỗi nhớ quê của mình. Bài thơ rất ngắn gọn nhưng mang ý nghĩa sâu sắc, nhớ quê dường như nó là một tâm trạng chung của những người phải xa quê.